

GIDS VOOR ZERO AFVAL IN VOEDINGSZAKEN

VERKOOP IN BULK

EDITIE 2021

ZÉRO DÉCHET

ZERO AFVAL

Inhoudsopgave

EEN VOEDINGSZAAK ZONDER AFVAL	3
HOE PAKT U HET AAN?	5
1. Bevoorrading met herbruikbare verpakkingen	5
1.1 Fruit en groenten	6
1.2 Drank en andere vloeibare voedingsproducten	6
1.3 Onderhoudsproducten	10
2. Geschikte materialen en verpakkingen om bulkproducten te verkopen	11
2.1 Fruit en groenten	11
2.2 Bulkafdeling	12
2.3 Zuivel, kaas en vleeswaren	19
2.4 Onderhoudsproducten	20
3. Inrichting en onderhoud van de rayons in uw zaak	20
4. Keuze, bestelling en plaatsing van herbruikbare verpakkingen in de rayons	22
4.1. Kies de geschikte herbruikbare verpakkingen voor uw producten	22
4.2. Bestel en plaats de herbruikbare verpakkingen goed zichtbaar in de rayons	27
4.3. Verschillende opties voor het hergebruik van verpakkingen	27
5. Bied zero afval accessoires aan	30
6. Leveringen per fiets voor minder milieu-impact van uw vervoer	35
7. Leid uw personeel op in uw zero afval aanbod	35
8. Stimuleer uw klanten om hun herbruikbare verpakkingen terug te brengen	37
9. Beheer de levensduur van uw apparaten en herbruikbare verpakkingen	39
10. Tips om een stapje verder te gaan	40

EEN VOEDINGSZAAK ZONDER AFVAL

U hebt een voedingszaak die lekkere producten verkoopt en het frustreert u dat deze tijdens het transport in plastic en/of karton worden verpakt of zelfs dubbel verpakt? Wat als u uw producten zou aanbieden zonder deze overbodige verpakking en uw klanten zou aanmoedigen om alleen de hoeveelheid te gebruiken die ze nodig hebben om verspilling te voorkomen?

Naast het vermijden van afval in uw zaak en bij uw klanten, moedigt u hen aan om steeds terug te komen met herbruikbare verpakkingen en zich te bedienen met uw overheerlijke producten. Interesse? Deze gids bulkt van adviezen en referenties van leveranciers om van start te gaan!

EEN ZERO AFVAL VOEDINGSZAAK, DAT IS:

Bij Josy

- Een antwoord op de groeïende vraag van klanten naar zero afval oplossingen.
- Minder impact op het milieu.
- In orde zijn met de regelgeving inzake afvalpreventie, die de omslag naar zero afval in de voedingssector versnelt.

De regelgeving zorgt ervoor dat de praktijken in de voedingssector snel veranderen. [In Brussel is afvalsortering aan de bron verplicht](#) voor papier en karton, PMD, witte en gekleurde glazen verpakkingen, restafval, groenafval, afvalstoffen die onderworpen zijn aan een terugnameplicht, gevaarlijk afval en dierlijke afvalstoffen. Uiterlijk in 2023 zullen bedrijven ook verplicht zijn om hun organische afvalstoffen te sorteren.

De Europese richtlijn 'Vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu' voorziet een verbod op de verkoop van bepaalde plastic producten voor eenmalig gebruik (zie onderstaande tabel) In januari 2018 schakelde de [Europese Commissie](#) met haar kunststofstrategie [die streeft naar 100% herbruikbare en recycleerbare verpakkingen tegen 2030](#) een versnelling hoger¹.

¹ Raad van de Europese Unie, [De Raad keurt het verbod op plastic voor eenmalig gebruik goed](#)

PLASTIC PRODUCTEN VOOR EENMALIG GEBRUIK BINNEN DE RICHTLIJN	
VOOR VOEDING	VOOR DRANK
Verpakkingen voor kant-en-klare levensmiddelen uit geëxpandeerd polystyreen	Drinkbekers uit geëxpandeerd polystyreen (inclusief deksels)
Bestek: vorken, messen, lepels, eetstokjes	Rietjes
Borden	Roerstaafjes

Steeds meer voedingszaken gaan de uitdaging aan om hun verpakkingsafval te verminderen en zijn proactief tov de noodtoestand van het klimaat. Bijvoorbeeld: [Au Rayon Bio](#), [La Vivrière](#), [Roots Store](#), [Bio Vrac](#), [Färm](#), [The Barn Bio Market](#),... Ook in België en in het buitenland worden netwerksystemen voor herbruikbare statiegeldverpakkingen ontwikkeld: [L'Empoteuse](#), [Billie Cup](#), [reCIRCLE](#) in België; [Goodless](#) in Vlaanderen; [reCIRCLE](#) in Zwitserland; [Ecobox](#) in het Groothertogdom Luxemburg; [Niiji](#) en [Dabba](#) in Frankrijk.

NETWERKEN VAN STATIEGELDVERPAKKINGEN

Voor alle horeca- en voedingszaken in Brussel biedt [Leefmilieu Brussel](#) zero afval gidsen of workshops over zero afval. De laureaten van de zero afval projectoproepen krijgen van Leefmilieu Brussel een meer intensieve begeleiding om over te stappen naar praktijken die afval verminderen.

We wensen u veel succes bij de implementatie van nieuwe praktijken om afval te verminderen. Uw interesse laat zien dat u bekommerd bent om het milieu en dankzij uw inzet gaan we samen naar een meer duurzame samenleving.

HOE PAKT U HET AAN?

1. Bevoorrading met herbruikbare verpakkingen

Om wegwerpverpakkingen te vermijden, vraagt u uw leveranciers om uw producten te leveren in herbruikbare verpakkingen, die u bij de volgende levering weer inlevert en die ze dan kunnen reinigen en hergebruiken.

WIST U DAT?

Volgens [de Stichting van herbruikbare systemen](#) genereren herbruikbare harde plastic bakken 60% minder broeikasgassen dan kartonnen wegwerpdozen (14 g CO₂-equivalent per kg fruit of groenten versus 37 g CO₂-equivalent per kg). Bovendien vermijden herbruikbare bakken 97% van de voedselverspilling (onverkoopbare beschadigde producten) in vergelijking met kartonnen dozen voor eenmalig gebruik.

Herbruikbare verpakkingen kunnen van glas, PET of HDPE zijn, tenzij anders aangegeven door de fabrikant van het product.

Een herbruikbare verpakking voor cosmetica of schoonmaakmiddelen mag alleen worden gebruikt voor hetzelfde product (een herbruikbare verpakking voor vloeibaar wasmiddel mag niet worden gebruikt voor de aankoop van afwasmiddel in bulk, een herbruikbare verpakking voor douchegel mag niet worden gebruikt voor de aankoop van shampoo in bulk).

Laat producten leveren in grote verpakkingen wanneer ze niet geleverd kunnen worden in herbruikbare of statiegeldverpakkingen. **Hoe groter de verpakking, hoe minder afval er verhoudingsgewijs wordt geproduceerd.** Hou daarbij rekening met uw verkochte hoeveelheden om voedselverspilling te voorkomen (vooral bij verse producten). **Producten kosten vaak minder per kg als ze in grote verpakkingen worden gekocht.**

Réseau Vrac is de enige beroepsorganisatie voor de promotie van bulkgoederen in Frankrijk, België en wereldwijd. Réseau Vrac structureert en accelereert de ontwikkeling van deze nieuwe markt. Réseau Vrac verenigt en begeleidt meer dan 1700 distributeurs, producenten, leveranciers en projectleiders in de bulksector. Wie zich aansluit bij Réseau Vrac, krijgt toegang tot allerlei instrumenten die het beroep ondersteunen: een lijst van bulkleveranciers, gespecialiseerde opleidingen (juridische handleiding, hygiëne, traceerbaarheid, start van een bulkwinkel) en nog een heleboel andere nuttige adviezen. Info: www.reseauvrac.org

WIST U DAT?

Gemiddeld kosten droge voedingsmiddelen in bulk de klant 30-40% minder en produceren ze over een jaar gemiddeld 600 kg/inwoner minder afval dan wanneer deze producten voorverpakt waren gekocht.

Volgens Jean Bouteille kosten hun vloeibare voedingsmiddelen in bulk (azijn, wijn, olie ...) de klant 5 tot 30% minder dan voorverpakte producten van dezelfde kwaliteit.

Opgelet, momenteel is de verkoop in bulk van bepaalde producten in België verboden:

Olijfolie: Om fraude bij de beschermde oorsprongsbenaming te voorkomen, is de bulkverkoop van extravierge olijfolie verboden.

Yoghurt: Omdat het een kwetsbaar product is dat na opening snel vervalst, is de verkoop in bulk om gezondheidsredenen verboden. We raden u aan om de voorkeur te geven aan yoghurt in statiegeldverpakkingen van lokale producenten.

Bloem: De verkoop van bloem in bulk is om gezondheidsredenen verboden, omdat het een product is met een zekere volatiliteit. Bloem kan worden verkocht in grotere formaten en in een milieuvriendelijke verpakking (kraftpapier) om de verhouding product/verpakking te verminderen.

1.1 Fruit en groenten

Het is gemakkelijk om fruit en groenten van lokale producenten in blauwe bakken geleverd te krijgen (stijve bakken, gemakkelijk te stapelen). Maar meestal zijn het de producenten die ze aan u komen leveren. Hier zijn een paar voorbeelden van leveranciers van blauwe bakken: [EuroPoolSystem](#), [Genteso](#), [2dehands.be](#).

1.2 Dranken en andere vloeibare voedingsmiddelen

Statiegeldverpakking is ook een uitstekende **oplossing om verpakkingsafval te vermijden**. Sommige producenten van confituur, yoghurt, sap of bier bijvoorbeeld, recupereren bokalen en flessen om ze te reinigen (zelf of via een onderaannemer, zoals een maatwerkbedrijf) en te hergebruiken.

Voor producten die kwetsbaarder of moeilijker te hanteren zijn in bulk, zoals yoghurt (bulkverkoop is momenteel niet toegestaan) en confituur, kiest u beter voor producenten met een statiegeldsysteem die de bokalen of flessen bij elke levering terugnemen.

Voor dranken is statiegeld een oplossing die al lang bestaat: de klant neemt de lege statiegeldflessen mee naar de winkel en krijgt het statiegeldbedrag terug. Het reinigen en vullen van de statiegeldflessen gebeurt door de leverancier of producent die de winkel bevoorraadt.

WIST U DAT?

Telkens als een statiegeldverpakking wordt hergebruikt, wordt er een nieuwe verpakking minder geproduceerd. Bij een vergelijking van hun levenscyclus verbruikt een statiegeldfles 4 keer minder energie dan een glazen fles voor eenmalig gebruik.²

² [Étude Deroche](#), p. 32

DRANKEN EN ANDERE VLOEIBARE PRODUCTEN (OLIE, ROOM, YOGHURT, SIROOP)			
OPLOSSINGEN	TYPE PRODUCT	SELECTIE- EN GEBRUIKSCRITERIA	LEVERANCIERS
Waterdispenser 	Water	<ul style="list-style-type: none"> • Toevoeging van gas en waterkoeling mogelijk • Moet worden aangesloten op het waterdistributienet en op het elektriciteitsnet • Het gefilterd plat en bruisend water is over het algemeen ~50% goedkoper dan flessenwater (~€0,4/l). <ul style="list-style-type: none"> - Geraamde gemiddelde vast kostprijs: ~€950 excl. btw - Waterdispenser: ~€600 tot €1500 - Installatiekosten: ~€200 tot €300 - Variabele kosten: ~€0,25/l - Leidingwater: < €0,008/l - Filterpatronen: ~€50 tot €60 voor 5.000l³ - CO² patronen: €0,2/l (€10 voor 50l) - Onderhoudskosten: ~€15 tot €40/maand → ~€30/maand -> Operationele marge van €0,15/l (300%) 	Culligan Aqua Service AQua Chiara Aquavital Selecta Kalimba Companeo Robinetto
Vloeibare producten in grote verpakkingen): (bag-in-box ⁴) 	Sap Wijn	<ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudige opslag • Licht en praktisch • De verpakking vertegenwoordigt slechts 5% van het totale gewicht en is recycleerbaar • Lange bewaring (de vloeistof oxideert niet door de lucht)⁵ • Met een bag-in-box bespaart u tot 30% op de aankoopprijs per liter voor dezelfde verkoopprijs 	Jean Bouteille Biloba Appelfabriek BiBoViNo (hogere prijsklasse) Basin & Marot Titulus BIOBelVin Vins Étonnants

³ [Prix d'une fontaine à eau : quel budget prévoir ?](#), Companéo, geraadpleegd op 27 maart 2019

⁴ Een bag-in-box bestaat uit drie elementen: een golfkartonnen doos, een waterdichte zak en een tapkraan die aan de zak gelast is.

⁵ Bewaring: sap kan 1 jaar worden bewaard in een gesloten zak, 2 maanden na opening.

DRANKEN EN ANDERE VLOEIBARE PRODUCTEN (OLIE, ROOM, YOGHURT, SIROOP)			
OPLOSSINGEN	TYPE PRODUCT	SELECTIE- EN GEBRUIKSCRITERIA	LEVERANCIERS
<p>Vloeibare producten in grote verpakkingen): (bag-in-box⁷)</p> 	Olie	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaat ook in kunststof olietanks van 1000 l • Zodra de tank leeg is, kunt u deze gebruiken om bijvoorbeeld compost te maken. 	Leveranciers van 1000 l tanks: Greif
<p>Statiegeldflessen</p> 	Sap	<ul style="list-style-type: none"> • Verkrijgbaar in verschillende formaten: <ul style="list-style-type: none"> - 0,2 l (voor drankjes om mee te nemen) - 0,7 l of 1 l (voor consumptie per glas ter plaatse) 	Pajottenlander Appelfabriek Les apéros de chez nous Pom d'Happy Marc Ballat Délice de Marie Pépins
	Siroop om te verdunnen in plat of bruisend leidingwater	Als u een dispenser voor bruisend water heeft, is siroop in statiegeldflessen een goed alternatief voor frisdrank. Met een fles van 1 l kunt u 24 glazen van 33 cl serveren (1 deel siroop voor 7 delen water).	Pajottenlander Les apéros de chez nous Meneau Vajra
	Wijn en bier	<ul style="list-style-type: none"> • In statiegeldflessen van 0,75 l • Sommige wijnboeren verkopen hun wijn in retourneerbare vaten (interessant voor grote volumes) 	Les apéros de chez nous Vin en vrac Jean Bouteille

DRANKEN EN ANDERE VLOEIBARE PRODUCTEN (OLIE, ROOM, YOGHURT, SIROOP)			
OPLOSSINGEN	TYPE PRODUCT	SELECTIE- EN GEBRUIKSCRITERIA	LEVERANCIERS
Statiegeldflessen	Melk	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor een gekoelde omgeving (bv. vitrinekoelkast) om zuivelproducten te bewaren. De temperaturen voor de producten zijn terug te vinden op de website van het FAVV. • Regelmatige controle van de uiterste consumptiedatum. Gebruikelijke keuze voor winkels: gepasteuriseerde melk die qua smaak vergelijkbaar is met UHT-melk en 10 dagen houdbaar is • Rauwe melk: <ul style="list-style-type: none"> - Aan de kook brengen voor gebruik; - Bewaren tussen 0 en 6°C - Te gebruiken tot max. 3 dagen na de eerste verwerking. • Sterilisator voor het reinigen van de statiegeldflessen (vereist bij de producent) • Om besmetting te voorkomen, adviseert het FAVV om na elk gebruik de metalen deksels (PMD) terecycleren. • Variabele aankoop prijs afhankelijk van de producenten en de afstand, vanaf ~€1/l voor gepasteuriseerde melk. Prijs van de statiegeldfles: ~€0,50 	Ferme de Saint Marcoult Ferme Renaud Ferme du Bairy Ferme de la Goyette
	Soep	<ul style="list-style-type: none"> • Bestaat in verschillende formaten en recepten. • Bewaren tussen 0 en 6°C 	Chouke
Bokalen met statiegeld 	Yoghurt, room	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg voor een gekoelde omgeving (bv. vitrinekoelkast) om zuivelproducten te bewaren. De temperaturen voor de producten zijn terug te vinden op de website van het FAVV. • Statiegeldverpakking in verschillende maten: 100 ml, 250 ml, 500 ml • Verschillende aroma's/smaken afhankelijk van de producenten. • Regelmatige controle van de uiterste consumptiedatum. • Variabele prijs afhankelijk van het product en de leverancier. Statiegeld: ~€0,50/bokaal. 	Yoghurt en verse room : Bioferme Ferme du Bairy Ferme de Saint Marcoult Fromagerie du marronnier Verse room : Ferme de Jambjoûle
	Confituur en conserven	<ul style="list-style-type: none"> • Grote verscheidenheid aan producten in verschillende statiegeldverpakkingen 	Itinéraire Bis Gourmand 't Bioschuurke

1.3 Onderhoudsproducten

Vraag om uw onderhoudsproducten te laten leveren in **herbruikbare verpakkingen** die u rechtstreeks in het rek kunt plaatsen (dispenser met duwknop of kraan). Zo hebt u minder werk met het bijvullen en reinigen.

Voor onderhoudsproducten verplicht de Europese verordening betreffende cosmetische producten ter bescherming van de consument (in geval van accidentele vergiftiging) de vermelding van de ingrediënten van de producten op de verpakking. Om aan deze wet te voldoen zijn 2 opties mogelijk:

- Verkoop van dispensers met vermelding van de ingrediënten en de klant komt terug met deze dispenser om hetzelfde product te kopen.
- Etiketten met de ingrediënten die klanten op hun eigen verpakkingen kunnen plakken.

Au Rayon Bio (Lette)

2. Geschikte materialen en verpakkingen om bulkproducten te verkopen

Om in bulk te verkopen heeft u een kassasysteem en een compatibele weegschaal nodig die tarra kan verwerken (lege verpakkingen wegen om het gewicht van de verpakking af te trekken van het totale gewicht dat wordt gewogen als de verpakking vol is).

Een commerciële 'gewicht-prijs' weegschaal kost tussen €150 en €600. Hier zijn een paar voorbeelden van leveranciers: [Bizerba](#), [Gastro Hero](#), [Expondo](#), [Metil](#), [Axess-Industries](#), [HM Froid](#)

Dit zijn enkele voorbeelden van kassasystemen die in bulkwinkels worden gebruikt: [ODOO](#) en [Microconcept](#), [Regulus 4 POS](#),...

Voor de tarra-aftrek zijn verschillende opties mogelijk:

- Noteer handmatig het leeggewicht op de verpakking. Als alternatief kunt u op papier een tabel opstellen met het gewicht van de lege en gevulde verpakking per gekocht bulkproduct. Het gewicht van de verpakking wordt handmatig afgetrokken aan de kassa. Deze optie is minder handig omdat het tijdrovend is en de kans op fouten groot is.
- Weeg de lege verpakking met behulp van een weegschaal die aangesloten is aan een codeermachine voor het afdrucken van een barcode. De codeermachine is verbonden met de kassa. Aan de kassa wordt het product gewogen en de barcode gescand om het gewicht van de verpakking af te trekken.
- Een permanente print van de tarra-barcode voorzien op de verpakkingen verkocht in de winkel. Hierdoor kunnen klanten hun verpakkingen vullen zonder de verpakkingen te moeten wegen.

2.1 Fruit en groenten

Presenteer voor het gemak fruit en groenten direct in de rayon in blauwe bakken (of andere), op eenvoudig tafels, rekken of pallets (voor een 'back to the roots' stijl). Sommige zaken plaatsen de bakken op pallets om ze makkelijker te kunnen behandelen ([The Barn Bio Market](#), bijvoorbeeld)

2.2 Bulkafdeling

Hou rekening met volgende aspecten bij de keuze van de verpakkingen (voor het in de rayon plaatsen en het distribueren van de producten) en andere noodzakelijke voorzieningen:

- **Kies bakken, silo's, vaten, bokalen of inox-vaten (voor vloeibare producten) die geschikt zijn voor uw producten.** De juiste keuze van het materiaal maakt het zeer eenvoudig om het productaanbod aan te passen, afhankelijk van de seizoenen of verbruikstrends. Het is altijd interessant om dit te bespreken met de leverancier die u het beste kan adviseren over de beste verpakking voor de juiste bewaring/presentatie van zijn product(en).
- **Kies 'zuivere' materialen (hout, glas, inox) of 'niet-giftige' kunststof materialen.** (silo's en bakken van polyester zonder Bisphenol A).
 - **Controleer de dichtheid van de afdekkingen** om de bescherming tegen ongedierte (voedselmijten, kevers, enz.) te waarborgen.
 - Houd rekening met de **sterkte van de bakken om breuken te voorkomen en de reiniging te vergemakkelijken.**
 - Kies **verpakkingen waarin de producten duidelijk zichtbaar zijn.**
 - Vergeet niet uw verpakkingen te voorzien met labels met nuttige en essentiële info voor de consument:
 - Naam en/of type product
 - Prijs per kg of per stuk
 - Uiterste verbruiksdatum
 - Informatie betreffende allergenen
 - (Herkomst)
 - (Producent)
 - **Kies het juiste gewicht voor lege verpakkingen (tarreren):**
 - **Ofwel voor zelfbediening:** het doel is om de klant een eenvoudige weegschaal met gedetailleerde etiketten ter beschikking te stellen.
 - **Ofwel aan de kassa** (met gestandaardiseerde verpakkingen): deze oplossing beperkt de risico's van 'bedrog' en vergissingen.⁶

Op de volgende pagina's vindt u tabellen met een scala aan oplossingen voor bulkverkoop.

⁶ [Bio Linéaires](#) (mei-juni 2011) « Rayon vrac : les clés de la réussite »

DROGE VOEDINGSMIDDELEN IN BULK				
VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	GESCHIKT VOOR VOEDSEL	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
<p>Vultrechter/ Silo</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeer efficiënt zwaartekrachtsysteem (volume tussen 10 en 25 liter) • Aantrekkelijke verkoopruimte • Verkrijgbaar in plastic en glas/roestvrij staal • Vullen langs boven • De klant bekommt het product door de hendel te bedienen • Door klanten als hygiënischer ervaren dan verpakkingen met een schep • Mogelijk verlies van voedsel dat op de grond valt (onjuist gebruik) • Regelmatige reiniging van de verpakking en de bulkplaats • Risico op breken bij het vullen en gebruiken 	<p>Losse droge voedingsmiddelen: pasta, rijst, peulvruchten, granen, gedroogd fruit, koffiebonen, enz.</p>	<p>~€70 tot €260/stuk voor een inhoud van 8 liter</p>	<p>Zero Waste Dispencer Mobilwood Agenc' Mag Applymage Eco Agencement Shop Hello Pro</p>
<p>Bak met deksel</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Voldoet aan de levensmiddelennormen, vrij van bisfenol A en ftalaten • Aantrekkelijke verkoopruimte • Verkrijgbaar in plastic en glas/roestvrij staal • Goede bewaring van de producten • Opening bovenaan voor het vullen en flap vooraan voor bediening • Meestal geleverd met schep of grijper en bevestigd aan de bak 	<p>Meer volumineus gedroogd fruit (gedroogde appels, gedroogde abrikozen, dadels), koekjes, granen, suiker, gist, pasta, zout, (gemalen) koffie, enz.</p>	<p>Vanaf ~€60/stuk voor een inhoud van 15 liter</p>	<p>Zero Waste Dispencer Mobilwood Agenc' Mag Agencement Shop ALV Equipe Pro Hello Pro</p>
<p>Trommel/vat van stijf kraftpapier</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Cilindrische of rechthoekige trommel gemaakt van 100% Kraft liner vezelpapier • Verschillende soorten afdekkingen: sluiting met hendelklem, plastic deksel, metalen deksel, kraftpapier • Bestand tegen vocht en goede bewaring van het voedsel • Zeer eenvoudig systeem dat tijd bespaart tijdens het vullen • Plastic zakken die in de vaten moeten worden geplaatst (regelmatig te vervangen) • Mogelijkheid om het product in de verpakking direct in de trommel te plaatsen • Soms als minder hygiënisch ervaren door de klant omdat trommel met dezelfde schep gebruikt wordt en over de trommel hangt 	<p>Droge en vaste producten: pasta, rijst, peulvruchten, granen, koffie (gemalen), enz.</p>	<p>Vierkante trommels: •~€9,50/stuk van 35 l •~€11/stuk van 80 l Ronde trommels: •~€18/stuk van 20 l •~€20/stuk van 60 l •~€30/stuk van 100 l</p>	<p>Carré Karton Manutan Hellopro Epeautre</p>

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	GESCHIKT VOOR VOEDSEL	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
<p>Grote borden met glazen deksels</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Esthetische presentatie • Gemakkelijke reiniging • Kies een opening die breed genoeg is om de toegang tot het product met een tang te vergemakkelijken 	<p>Koekjes, gedroogd fruit bedekt met chocolade of suiker, chocolade, kruiden, thee, ...</p>	<p>Vanaf ~€7,50/stuk</p>	<p>Maison du monde Kitchen and more Aw Cadeaux Boutique Bacoma Maison de mez Verrerie Flory</p>
<p>Metalen borden</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Bescherm het product tegen licht en vochtigheid • Duurzaam herbruikbaar • Gemakkelijke reiniging • U kunt ook verpakkingen voor boterhampaste te hergebruiken 	<p>Thee, koffie</p>	<p>~€20-€30/bokaal</p>	<p>Terre Des Thés Comptoirs Richard Palais Des Thés Xavax</p>
<p>Schep van roestvrij staal</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeer sterk en zuiniger dan een plastic schep (resistenter en duurzamer in de tijd) • Hygiënisch: bacteriën en geuren hechten zich er niet aan vast 	<p>Accessoire voor vaten en bakken</p>	<p>Vanaf ~€4/stuk</p>	<p>Bar solutions Label verte La Toque d'or Les graminades Ustensiles et cuisine</p>
<p>Trechter van roestvrij staal</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Om producten (deegwaren en andere droge producten) zonder morsen in de verpakking van de klant over te brengen • Plaats dit in de zones van de winkel waar dit nuttig kan zijn voor de klant (in de buurt van kruiden,...) 	<p>Voor elk type product dat overgebracht moet worden</p>	<p>Vanaf ~€4/stuk</p>	<p>Runfon Hello pro Homdox Social Sans bpa</p>
<p>Tang van roestvrij staal</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Onmisbaar hulpmiddel voor een bulkwinkel met droge voeding • Om voedsel op een hygiënische manier te serveren (geen contact met de handen) • Verkrijgbaar in verschillende formaten • Roestvrij staal zorgt voor een grote stevigheid en robuustheid 	<p>Accessoire voor grote borden en bakken (indien niet meegeleverd met bakken)</p>	<p>Vanaf ~€2/stuk</p>	<p>Matériel Horeca La Toque d'Or La boutique des chefs Meilleur du chef Ustensiles et cuisine</p>

VLOEIBARE VOEDINGSMIDDELEN				
VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	GESCHIKT VOOR VOEDSEL	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
<p>Tanks van roestvrij staal</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Herbruikbare verpakking met gebruiksvriendelijke kraan • Sommige leveranciers leveren hun producten in roestvrijstalen tanks met statiegeld 	<p>Olie, azijn, ahornstroop, enz.</p>	<p>5l = ~€60/stuk 10l = ~€65/stuk 20l = ~€100/stuk 50L = ~€130/stuk</p>	<p>Bionaturels Aura Industrie</p>
<p>Meubilair voor de bulkverdeling van vloeibare voedingsmiddelen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Functies van de distributiesystemen⁷: <ul style="list-style-type: none"> - Snelle aansluiting aan de dispensers - Oppompen van de vloeistof met behulp van een roestvrijstalen pomp volgens de voedselnorm (lediging bijna 100%) - Snelle vulling (tot 3l/min.) - Controleert of een fles aanwezig is, voorkomt overvulling en is voorzien van anti-drupsysteem - Drukt etiketten af <p>De verpakte producten die op het systeem zijn aangesloten, kunnen worden geleverd door de leverancier van het distributiesysteem (bijvoorbeeld: Jean Bouteille) of zelfstandig door de winkel worden gekocht.</p>	<p>Olie, azijn, sap, siroop, bier, wijn, enz.</p>	<p>Installatie van het meubilair en opleiding van het personeel in gebruik en onderhoud: vaste kosten van €500 (zowel voor de aankoop als de huur)</p> <p>Over het algemeen heeft een zaak 2 meubelstukken met gemiddeld 10 fontein nodig</p> <p>Huur van het meubilair (~€10,20/maand) en fontein, inclusief onderhoud (tussen €37 en €45/fontein/maand) voor 48 maanden: ~€430/maand</p> <p>Aankoop van de fontein: ~€350/ fontein</p>	<p>eco-tap Jean Bouteille 3JD</p>

⁷ [Catalogus van 3JD, specialist in vloeibare bulkgoederen](#)

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	GESCHIKT VOOR VOEDSEL	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
<p>Vaten (van hout of EPS)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • De vaten zijn voorzien van een schroefdrop of een metalen kogelscharnier om de lucht- en vochtdichtheid te garanderen. • Sommige producenten leveren wijn in herbruikbare verpakkingen met statiegeld 	<p>Wijn</p>	<p>3 l: ~€25/stuk 12 l: ~€60/stuk 30 l: ~€85/ stuk: De wijnbouwer neemt zijn vat gratis terug als hij statiegeld vraagt.</p>	<p>Leveranciers van bulkwijn: Vin en vrac ; Jean Bouteille ; Vinoherck</p> <p>Leveranciers van vaten: Horeca Shop ; Vidaxl ; Fût Alimentaire ; Gilac</p>
<p>Melkautomaten</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Roestvrijstalen automaat voor de verkoop van alle soorten melk 24 uur per dag, uitgerust met: <ul style="list-style-type: none"> - Koelsysteem om de melk tussen 0°C en 4°C te houden, op alle melkvervoerende onderdelen (inclusief de vulruimte) - Melktanks: 1, 2 of 4 tanks met een inhoud van 50 tot 400 l, afhankelijk van de modellen - Mogelijkheid tot een tweevloeistofsysteem om twee verschillende soorten melk aan te bieden. - Continu melkroersysteem om de faseverschuiving van rauwe en gepasteuriseerde melk te voorkomen (scheiding tussen twee stoffen) - Melkopvoersysteem: motorpomp, kleppen, fittingen enz. - Verdeelsysteem en een vulruimte met spoeling van de ruimte na elke vulling - Betaling: ticketsysteem, munten of kaartlezer - Flessenverdeler - Controle- en alarmeenheid: melkmeter, temperatuurregistratie, machinevergrendeling als de temperatuur te hoog is enz. - Eenvoudige reinigingsprocedure (optionele automatische reiniging) <p>Dit systeem vereist een regelmatige levering om altijd verse melk te hebben. Opgelet: de maximale afstand tussen het verkooppunt en de producent bedraagt 80 km.</p>	<p>Rauwe of gepasteuriseerde melk</p>	<p>Aankoop van de automaat: Van ~€5.700 tot €40.000</p> <p>Voorbeeld: Bi-Fluid dispenser van Brunimat: 2 tanks van max. 200 liter + 2 reservetanks = ~€9.200</p> <p>Aankoop van reservetank: Vanaf ~€160</p>	<p>Brunimat Risto Vending Larazzoni</p> <p>Met Belgische melk: Payotmilk</p>

GEMALEN OF KLEVERIGE VOEDINGSMIDDELEN				
VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	GESCHIKT VOOR VOEDSEL	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
Koffiemolen voor bonen 	<ul style="list-style-type: none"> Plaats de machine in de buurt van silo's met koffiebonen in bulk zodat de klant de koffie kan malen in de winkel. Het malen in de winkel zorgt voor een langere bewaartijd van de koffiebonen en minder verlies aan aroma en smaak 	Koffie	~€19 tot €269	Vandenborre Pfaff Coolblue Maxicoffee Machine à cafe à grain
Dispenser met constante temperatuur 	<ul style="list-style-type: none"> Vat met kraan Tijdens de openingsuren van de winkel houdt een regelsysteem de temperatuur van het onderste deel van de dispenser (eerste 3 tot 4 cm) constant (32-34°C) om te voorkomen dat de honing kristalliseert. Zo worden problemen voor de consumptie vermeden. Mogelijkheid tot het kopen of huren van materiaal en honing Weinig onderhoud nodig: <ul style="list-style-type: none"> Regelmatige reiniging buitenkant aanbevolen (plexiglas en roestvrij staal) Reinigen van de klep 1x/week met een vochtige doek Volledige reiniging van de vaten 1x/jaar door de leverancier 	Honing, chocolade, boterhampasta voldoende vloeibaar	Huurkosten: Gratis als u minstens 40 kg honing per maand bestelt. Als het volume lager ligt: ~€8/maand/machine	Nectar&Co
Vermaler 	<ul style="list-style-type: none"> Zonder additieven Lagere prijs voor de consument (dankzij de verwerking van de grondstof in de winkel) Bereiding van diverse pasta's (amandelen, hazelnoten, cashewnoten, pinda's, macadamianoten, paranoten enz.) Drie niveaus van vermaling: gladde tot korrelige pasta Gemakkelijk te reinigen: de naaf die de vruchten plet kan vlot verwijderd worden Handwasbaar of vaatwasser 	Boterhampasta	Leasing: ~€150/maand gedurende 2 jaar Aankoop van de vermaler: ~€3.600	Milarom Aventure.bio Vrac'n Co

VOORGESTELDE OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	AANKOOPPRIJS (ZONDER BTW)	LEVERANCIERS
<p>Gekoelde kom</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Verkrijgbaar in verschillende volumes • Door de koude wordt de jam of gelei goed bewaard (sommige producten zijn gevoeliger voor de omgevingstemperatuur). • Omvat: <ul style="list-style-type: none"> - 1 voet van roestvrij staal - Koelelement dat binnen 24 uur koel is - Kom: verschillende volumes van 0,6 tot 4 l - Reiniging in de vaatwasser mogelijk • Deksel met scharnierklep 	Confituur	<p>Vanaf:</p> <p>→ 0,6 l: ~€40</p> <p>→ 2,5 l: ~€75</p> <p>→ 4 l: ~€100</p> <p>→ Extra koelelement: ~€5</p>	<p>Stellinox</p> <p>Verrax</p> <p>Nisbets</p> <p>Buffet plus</p>
<p>Plastic of roestvrij stalen emmer voor voeding</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Emmers met een afneembaar deksel, gemakkelijk te sluiten • Verschillende ronde formaten of rechthoekige met afgeronde hoeken • Binnenkant behandeld met vernis voor voedingswaren of in roestvrij staal om honing, jam of andere eetbare producten te bewaren • Handvat voor transport • Sommige producenten leveren confituur en boterhampasta in herbruikbare verpakkingen, die ze terugnemen om te reinigen en bij te vullen 	Boterhampasta, honing en confituur	~€0,36 tot €6,5	<p>Leveranciers van emmers: Icko</p> <p>Bee API</p> <p>Fidel Fillaud</p> <p>Auer Packaging</p> <p>Maison Demez</p> <p>Ben Bow</p> <p>Leveranciers van producten in emmers met statiegeld</p> <p>Damiano</p> <p>Nectar&Co</p>
<p>Grote opscheplepel met of zonder gaatjes</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Voedsel op een hygiënische manier serveren (geen contact met de handen) • Roestvrijstalen materiaal zorgt voor grote stevigheid en robuustheid • De vorm van de opscheplepel en de langere steel maken het makkelijker om te serveren 	Accessoire voor het serveren van olijven, confituur, boterhampasta, tapenade, enz.	~€2 tot €6/stuk	<p>Cdiscount</p> <p>WMF</p> <p>Nisbets</p>

2.3 Zuivel, kaas en vleeswaren

Biedt u **gerechten aan die aan de toonbank worden bereid** (ter vervanging van voorverpakte producten) en/of **vers gesneden kaas, vlees en charcuterie**?

- Kies de beste plaats in uw zaak om uw toonbank te installeren. Sommigen installeren deze in de buurt van de kassa, zodat de kassier tijdens de daluren zowel de klanten aan de toonbank als de kassa kan bedienen.
- Afhankelijk van de beschikbare ruimte, kiest en bestelt u de materialen en verpakkingen die nodig zijn om de producten in de toonbank uit te stallen.
- Zorg voor personeel voor de bediening aan de toonbank voor traiteurwaren, charcuterie, vlees en kaas en ook voor het reinigen van de verpakkingen met statiegeld.

APPARATEN		
UITRUSTINGEN	INVESTERINGS-KOST (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Vitrine-koelkast 	Vanaf ~€1.200	Ice Shop Ma Cave À Vin Expondo Gastro Hero Horeca
Gekoelde toonbank 	Vanaf ~€1.600	Ice Shop Ma Cave À Vin Matériel Horeca Euroreca
Snijmachine voor kaas of charcuterie 	Vanaf ~€340 Van €125 tot €280	Matériel Horeca Gastro Hero Expondo Cuisine des pros
Weegschaal met tarreer-systeem 	Van €125 tot €280	Gastro Hero Matériel Horeca Expondo Metil

MATERIAAL		
GEREEDSCHAP	AANKOOP-KOSTEN	LEVERANCIERS
Bakken van roestvrij staal of porselein 	Van €4 tot €20	Matériel Horeca Gastro Hero Expondo Vega
Kaasmes 	Vanaf €17	Matériel Fromage Pro Couteau du chef Couteau Sabatier
Snijplanken 	Van bamboe/hout: vanaf €6,5 Van polyethyleen: vanaf €15	Materiel-horeca Matériel Fromage Pro Euroreca
Kaasschotel 	Vanaf €15	Matériel Fromage Pro La boîte du fromager Lidl
Tang van roestvrij staal 	Vanaf €2	Matériel Horeca La Toque d'Or La Boutique Des Chefs Meilleur du chef Ustensiles et cuisine

WIST U DAT?

Op basis van een vergelijkende studie tussen 13 verschillende kazen (BEES Coop., 2018) verlaagt de verkoop in sneetjes de uiteindelijke verkoopprijs ten opzichte van een voorverpakt product met 26%. Als de voorraden goed beheerd worden, zal het productverlies minimaal zijn. Vergeet niet dat producten die ter plaatse worden gesneden en verpakt in herbruikbare verpakkingen van klanten een kortere houdbaarheid hebben dan in een voorverpakte of vacuüm verpakte verpakking.

2.4 Onderhoudsproducten

Om het voor de klant makkelijker te maken om zichzelf te bedienen met onderhoudsproducten in bulk, kan men een **machine huren**, bijvoorbeeld van [eco-tap](#), [wallowash](#), [Etamine du Lys](#) of [Ecover](#). Eco-tap levert de onderhoudsproducten en de dispensers waarin de klant de ingrediënten die erop vermeld staan kan aanvullen.

3. Inrichting en onderhoud van de rayons in uw zaak

- Zorg ervoor dat de **producten niet worden blootgesteld aan rechtstreeks zonlicht**.
- Soms is **klimaatregeling nodig** om de producten goed te kunnen bewaren.
- Kies een plaats in de winkel waar mensen automatisch passeren (vermijd minder bezochte zones) zodat de producten optimaal rouleren.
- **Denk aan de handelingen die de klanten moeten verrichten om zich te bedienen** (confituur, olijven, koekjes, kruiden, thee, vloeibare producten, ...) en **geef hen voldoende ruimte**. Op deze manier kunnen ze hun verpakkingen makkelijk neerzetten, vullen en sluiten.
- Kies **etikethouders die groot genoeg zijn om de klant alle nuttige informatie te geven** (naam en land van herkomst van het product, certificeringen, vervaldatum, prijs, informatie over de voedingswaarde, aan/afwezigheid van allergenen enz.)
- Als u kiest voor het **trommelsysteem**:

Plaats behandelde pallets onder de trommels (bijvoorbeeld), zodat de trommels niet rechtstreeks in contact komen met de grond. Met wieltjes onder de pallets verplaatst u de trommels gemakkelijker bij het schoonmaken.

Zorg voor een transparant deksel (bv. van plexiglas) zodat de producten zichtbaar zijn en een voor de klanten om het deksel neer te leggen terwijl ze zich bedienen. Of gebruik magnetische deksels (bv. Brüt by Färm, Barn,...).

Installeer een hulpmiddel op de bodem van de trommel om de inhoud naar boven te brengen: makkelijker voor de klant om zich te bedienen, vooral wanneer de zak leeg begint te raken.

FAVV

Productinformatie en etiketten (traceerbaarheid, houdbaarheidsdatum, oorsprong) moeten zichtbaar zijn in de winkel en beschikbaar zijn voor klanten.

- **Zorg voor een ophangstelsel voor de scheppen** (om te voorkomen dat ze rechtstreeks in de trommel of bak worden geplaatst).
- **Optimaliseer de ruimte** door meerdere verdiepingen te voorzien
- **Installeer weegschalen voor het tarreren van verpakkingen** bij de ingang van de winkel, in de buurt van de verpakkingen die u verkoopt en in de buurt van de bulkcrayon.

- Plan voor de installatie van een **gekoelde toonbank** in een winkel de nodige **inrichtingswerken** (stopcontacten voor apparatuur, spoelbak voor reiniging, inox werkblad volgens de normen van het FAVV, ruimte voor de toegang en wachtrijen voor klanten, ...).
- **Om een goede hygiëne in uw winkel te garanderen:**

Stofzuig of borstel regelmatig in de bulkcrayon (1 tot 2 keer per dag) om producten op te ruimen die op de grond zijn gevallen.

Reinig regelmatig schepjes, tangen, silo's en trommeldeksels (dagelijks of meerdere keren per dag, afhankelijk van het aantal bezoekers).

Reinig bokalen, bakken en silo's regelmatig om ze schoon te houden. Vergeet bovendien niet om ze schoon te maken als ze leeg zijn; elke keer als u producten verwisselt (bijvoorbeeld cashewnoten, amandelen); bij de geringste tekenen van ongedierte (voedselmijten enz.).

Zorg voor een **opvangbak** om het product **onder elke dispenser** op te vangen (in geval van morsen, onjuist gebruik enz.) en reinig deze opvangbak regelmatig. De producten die onder de dispensers worden verzameld, kunnen uiteraard niet meer worden verkocht om hygiënische redenen.

Hang op strategische locaties in de winkel de lijst met uitgebreide schoonmaakdata van de verpakkingen en rayons om het vertrouwen van de klant te winnen inzake hygiëne en netheid.

- Om de **traceerbaarheid van de verkochte producten** te garanderen: registreer per product en per geopende partij het partijnummer, de openingsdatum en de vervaldatum op papier of in een elektronisch bestand. In geval van een inspectie van het FAVV of een probleem met een partij is het essentieel om dit systematisch te kunnen controleren.
- **Pas de inrichting van uw zaak aan** om plaats te maken voor grotere verpakkingen, om flessen/karaffen op te slaan, om drankfonteinen voor 'huisgemaakte' dranken of om een distributieapparaat (waterfontein, kruik, enz.) te installeren. Installeer uw machines op een praktische plaats waar het geluid uw klanten niet stoort.

REINIGINGSSYSTEEM VOOR STATIEGELDVERPAKKINGEN

Om een reinigingssysteem voor de statiegeldverpakkingen op te zetten in uw zaak, moet u de nodige ruimte en infrastructuur voorzien:

- **Water- en elektriciteitsvoorziening** voor de installatie van een vaatwasser.
- **Ruimte voor de vuile statiegeldverpakkingen**
- **Ruimte voor de schone statiegeldverpakkingen**, voordat ze weer in circulatie komen.

4. Keuze, bestelling en plaatsing van herbruikbare verpakkingen in de rayons

4.1. Kies de geschikte herbruikbare verpakkingen voor uw producten

- **Formaten**: klein/middelgroot/groot; kommen/schalen met vakjes, stoffen zakjes, bekers/mokken met deksel...
- **Materialen**: glas, stof, roestvrij staal, plastic... Respecteer de normen voor verpakking en materiaal om de overdracht van contaminanten naar het voedsel te vermijden.
- **Denk aan de praktische aspecten van het gebruik**: openings- en sluitingssysteem, bewaring, waterdichtheid, reinigingsmethode, voedselsoorten... Om de herbruikbaarheid met een statiegeldsysteem te garanderen, kiest u een deksel dat hittebestendig is (reiniging bij hoge temperatuur) en niet vervormt bij het openen (luchtdichtheid van de verpakking).

Het FAVV is 100% voorstander van zero afval, onder de volgende voorwaarden⁸:

- **De klant brengt zijn eigen verpakking mee**. De reiniging is dan zijn verantwoordelijkheid.
- **De verpakking**, aangeboden door de zaak, moet proper zijn (herbruikbare verpakkingen moeten door de horeca op meer dan 60° worden gereinigd).
- **De verpakking moet geschikt zijn voor voedingsmiddelen** (resistente materialen die bestemd zijn om in contact te komen met koude of warme voedingsmiddelen).

→ [Meer info over de verpakkingsnormen en de materialen](#).

⁸FAVV (2019): [Brengt uw klant zijn eigen \(herbruikbare\) verpakking mee om de voedingswaren mee te nemen?](#)

Sommige verpakkingen kunnen gepersonaliseerd worden (met logo en/of tekst) en promoten dus uw zaak op een duurzame en efficiënte manier. Ze versterken uw imago als **milieuverantwoordelijke en kwaliteitsvolle** zaak en dragen bij tot de **loyaliteit en het bewustzijn van uw klanten**.

Voer een testfase uit met een type verpakking voor een belangrijk product van uw zaak: Hoe reageren de klanten? Wat is hun mening over het formaat, het materiaal, de praktische kant?

WIST U DAT?

Volgens een [milieu-analyse van wegwerp- en herbruikbare verpakkingen](#) is **de ecologische voetafdruk van herbruikbaar versus wegwerp altijd beter** na 10 tot 45 keer hergebruik, afhankelijk van de verpakking.

- Voor een maximale kostenvermindering kan u 'bokaalinzamelingen' organiseren voor uw klanten (zie bv. de afbeelding hiernaast⁹). Zo kunt u niet alleen gratis verpakkingen inzamelen, maar ook de klanten betrekken bij het zero afval engagement van uw zaak!

VERPAKKINGEN VOOR UW KLANTEN

Uw voordeel:

- €0,25 tot €0,8 per verkochte zak
- €0,5 tot €5 per verkochte en door de klant bijgehouden herbruikbare verpakking

Uw besparing:

- €0,02 per vermeden papieren zakje
- €0,1 tot €0,5 per vermeden wegwerpverpakking

⁹ Day-by-Day Valenciennes (maart 2018), [Facebookpost "Bokaalinzamelingen"](#)

HEBRUIKBARE ZAKKEN					
OPLOSSINGEN	PRODUCTEN AANGEPAST AAN DE VERPAKKING	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	AANBEVOLEN VERKOOPPRIJS (INCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Katoenen zak bij voorkeur biologisch en fairtrade</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Fruit en groenten • Brood • Droge bulkproducten die niet te kleverig zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Zak geproduceerd zonder pesticiden en chemische meststoffen • Het brood blijft langer houdbaar • Licht • Machinewasbaar 	~€0,8 tot €4/stuk	Tussen €2 en €5/ stuk	BeFre AVA Alterosac Kudzu Ah Table ! Bag To Green Kufu Sakaïdé Sans BPA
<p>Bulzak gemaakt van jute, hennep en linnen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Fruit en groenten • Brood • Droge bulkproducten die niet te kleverig zijn 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeer sterke en biologisch afbreekbare plantaardige vezels • Hennep en linnen kunnen geteeld worden in België • Schimmelbestendig • Het brood blijft langer houdbaar • Sterk maar zwaarder • Machinewasbaar 	~€0,5 tot 4€/stuk	Tussen €1 en €5/ stuk	Ecobag Sacpub Sac en toile Selency Alterosac
<p>Polyester zak en net</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Fruit en groenten 	<ul style="list-style-type: none"> • Nylon, geweven of niet geweven polypropyleen • Sterk, slijtvast en herbruikbaar • Licht • Machinewasbaar 	~€0,25 tot €1,33/stuk	€1 tot €1,5/stuk	BeFre Les Tissus Du Chien Vert
<p>Herbruikbare boodschappentas (in jute, katoen, enz.)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle aankopen 	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheid om uw logo's en afbeeldingen op de zakken te printen • Licht • Machinewasbaar 	~€0,6 tot €4/stuk	Tussen €2 en €5/ stuk	BeFre BioPack InterBergCo Joakim Packaging Lambert Verpakkingen Marisan Papier Present

BOKALEN EN ANDERE VERPAKKINGEN

OPLOSSINGEN	PRODUCTEN AANGEPAST AAN DE VERPAKKING	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	AANBEVOLEN VERKOOPPRIJS (INCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Glazen bokalen van verschillende afmetingen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Droge bulkproducten (ook kleverig) • Kleverige producten of deels vloeibaar (confituur, olijven,...) • Zuivelproducten (mozzarella, feta, verse kaas,...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zeer lang herbruikbaar en recycleerbaar aan het einde van de levensduur • Geschikt voor de diepvriezer • Geschikt voor de oven en microgolfoven (zonder deksel) • Zwaar • Vaatwasmachinebestendig • Voor Weck-potten: als het rubber te veel wordt verhit, verliest het zijn sterkte en moet het worden vervangen in het geval van een statiegeldsysteem. • Hittebestendig glas is niet recycleerbaar. 	Tussen €0 en ~€5/stuk	~€0 tot €5,5/stuk	<p>Vos clients (via un 'appel à bocaux')</p> <p>Weck</p> <p>Ah ! Table ! - Ecodis</p> <p>Vega direct</p> <p>Nisbets</p> <p>Ikea</p>
<p>Glazen schotel met deksel</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Droge bulkproducten (ook kleverig) • Kleverige producten of deels vloeibaar (olijven...) • Zuivelproducten (mozzarella, feta, verse kaas,...) • Kaas en vleeswaren 	<ul style="list-style-type: none"> • Bestand tegen extreme temperaturen (van - 40°C tot + 300°C) • Bestandheid tegen thermische schokken tot 220°C: de verpakking kan rechtstreeks uit de vriezer (-20°C) in een oven van 200°C worden gezet • Krasbestendig • Zwaar • Vaatwasmachinebestendig • Pyrex is niet recycleerbaar 	Tussen ~€3 en €10/stuk	~€5 tot €15/stuk	<p>Pyrex</p> <p>Pebbly</p> <p>Emsa</p> <p>Ikea</p> <p>Dille & Kamille</p> <p>Durablex</p>

OPLOSSINGEN	PRODUCTEN AANGEPAST AAN DE VERPAKKING	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Verpakking in hard plastic</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Droge bulkproducten (ook kleverig) • Kleverige producten of deels vloeibaar (olijven,...) • Zuivelproducten (mozzarella, feta, verse kaas,...) • Kaas en vleeswaren 	<ul style="list-style-type: none"> • Geschikt voor warme en koude gerechten • Geschikt voor de microgolfoven (zonder deksel) en diepvriezer • Vaatwasmachinebestendig • Licht en stapelbaar • Snellere slijtage (minstens 100 keer te hergebruiken) • Recycleerbaar 	<p>~€1 tot €5/stuk</p>	<p>reCIRCLE Mepal Tupperware Emsa Oxo Fresh'n Go K&G (stapelbaar) Hema</p>
<p>Pizzadoos in metaal of polypropyleen</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor pizza's, quiches, taarten 	<ul style="list-style-type: none"> • Kan gestapeld worden • Afmetingen: 36cmL X 6,1cmH • Bwatbox is "Made in Belgium" • Opvouwbaar om in de vaatwasmachine te gaan • Ventilatieopeningen om condensatie te voorkomen 	<p>~€ 6 tot €25/stuk</p>	<p>Bwatbox Michelangelo Pizzycle</p>

DRANKEN EN ANDERE VLOEIBARE PRODUCTEN					
OPLOSSINGEN	PRODUCTEN DIE VERVOERD KUNNEN WORDEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	AANBEVOLEN VERKOOPPRIJS (INCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Glazen fles met dop</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Gefilterd en/of bruiswater • Olie en azijn • Dranken (Kombucha,...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Stevige flessen, aangepast aan de bewaring van producten • Veel gebruikt en goedkoop • Het doorzichtige glas stelt de klant in staat om het product en het vulniveau van de fles te zien. • Kies voor een makkelijk schoon te maken model bij een statiegeldsysteem 	<p>0,5 l: ~€0,75 1 l: ~€0,90 Kosten voor het personaliseren: ~€0,07/label</p>	<p>~1,5 tot 2,7€</p>	<p>Ecodis Bionaturels Bouteilles et bocaux Mini bouteilles</p>
<p>Roestvrijstalen fles met schroefdop</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Gefilterd en/of bruiswater • Olie en azijn • Dranken (Kombucha,...) 	<ul style="list-style-type: none"> • Gaat lang mee • Goede bewaring van de producten 	<p>0,5 l: ~€8 0,5l : ~15€ Kosten voor het personaliseren: €0,07/label</p>	<p>~10 tot 25€</p>	<p>Qwetch Chilly's Herbiola</p>

4.2. Bestel en plaats de herbruikbare verpakking goed zichtbaar in de rayons

Maak op basis van uw verkopen en de gekozen oplossing voor verkoop of statiegeld een **inschatting van het aantal herbruikbare verpakkingen dat u moet bestellen**. Sommige klanten zullen automatisch terugkomen met hun verpakkingen, terwijl andere ze thuis zullen verzamelen en bijhouden of ze allemaal tegelijk zullen terugbrengen.

Herbekijk de plaatsing van uw producten in de rayons om herbruikbare verpakkingsooplossingen te koppelen aan de verkoop. Plaats ook verpakkingen bij de ingang van de winkel, waar de weegschaal voor het tarreren van de verpakkingen staat, zodat zevanaf het begin van de aankopen beschikbaar zijn voor de klant. Houd ook een voorraad aan in de rayon voor droge bulkvoeding.

Hang posters op strategische plaatsen in de winkel om de klanten aan te moedigen terug te keren met hun eigen verpakkingen.

4.3. Verschillende opties voor hergebruik van verpakkingen

- Uw klanten brengen hun eigen verpakkingen mee.
- U verkoopt verpakkingen die de klant bij elk bezoek (schoon) terug kan brengen.
- U zet een statiegeldsysteem op en beheert de verpakkingen. Wanneer de klant zijn herbruikbare verpakking terugbrengt, krijgt hij het statiegeldbedrag terug met eventueel aftrek van een bedrag voor het schoonmaken. Als de klant de verpakking niet terugbrengt, bewaart u dit bedrag in de kassa.

STATIEGELDSYSTEEM IN DE PRAKTIJK

De reiniging van een verpakking (aanbevolen op meer dan 60°) **met een professionele vaatwasmachine wordt geschat op ongeveer ~€0,15** (zonder verwijdering van etiketten). Het duurt gemiddeld 20 seconden om de bokaal in en uit de vaatwasser te zetten. Met een gemiddeld loon van € 20/uur kost het schoonmaken van een verpakking ~€0,11. Tel daarbij de kosten van water en elektriciteit die op ~€0,04 worden geschat. Vermijd het gebruik van etiketten of kies gemakkelijk verwijderbare etiketten die op het deksel van de container worden geplaatst om de reinigingskosten te beperken.

Het budget voor een professionele vaatwasmachine met wascycli van minder dan 3 minuten en een reinigingscapaciteit van 12 tot 25 bokalen per cyclus bedraagt ongeveer €940 à €1.300.

Voorbeelden van leveranciers van vaatwasmachines: [Matoreca](#) ; [2dehands.be](#); [LP-Horeca](#) ; [Fourniture Horeca](#). Plan de werkzaamheden die nodig zijn voor de installatie (water- en elektriciteitsvoorziening).

Kies een verkoop- of statiegeldprijs voor de verpakkingen die hoger ligt dan de aankoopprijs.

2 opties zijn mogelijk:

- U kunt de statiegeldverpakking verkopen tegen een bepaalde prijs die de klant volledig terugkrijgt.
- U kunt de klant een deel van het statiegeld terugbetalen en een deel houden om uw reinigingskosten te dekken.

Bijvoorbeeld voor een bokaal die is gekocht voor €0,5 rekent u €1,5 statiegeld (om de klant te stimuleren om de verpakking terug te brengen). Als de klant de verpakking terugbrengt, krijgt hij €1 (u houdt €0,5 om uw reinigingskosten te dekken).

Met de verkoop van herbruikbare verpakkingen die worden gereinigd door uw klanten kunt u een winst van €1 per verkochte verpakking hebben (wanneer die niet wordt ingeleverd als statiegeldverpakking). De meeste klanten die hun verpakking terugbrengen, vragen om die opnieuw te vullen.

Wanneer klanten het statiegeld terugkrijgen, moet er geen btw worden geheven op de statiegeldverpakkingen. U moet het statiegeldsysteem integreren in het programma van uw kassa en ervoor zorgen dat alles boekhoudkundig (btw) in orde is. Brengt u echter kosten in rekening voor het reinigen van de verpakkingen, dan is er btw van toepassing op deze dienst.

Werk samen met andere Brusselse winkels en horecazaken om de aankoop van de verpakkingen te delen en klanten in staat te stellen ze in verschillende zaken te gebruiken.

Sluit u bv. aan bij het statiegeldnetwerk [l'Empoteuse](#) dat al een aantal voedings- en horecazaken in Brussel omvat.

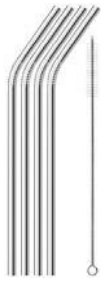
4.4. Etiketten op de verpakkingen

In sommige gevallen is het nodig om etiketten op de verpakkingen te kleven. Dit is bijvoorbeeld het geval als u herbruikbare verpakkingen vult met bepaalde bereidingen of als u nieuwe verpakkingen wilt identificeren die niet door klanten zijn binnengebracht. In deze gevallen verdient het de voorkeur om een gemakkelijk te verwijderen etiket op het deksel te gebruiken om het reinigen te vereenvoudigen.

ETIKETTEN			
OPLOSSINGEN	CRITERIA	KOSTPRIJS	LEVERANCIERS
<p>Papieren of plastic etiketten</p> 	<p>Plastic etiketten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nuttig voor een aanbod dat niet varieert en voor dezelfde zaak • Vaatwasmachinebestendig label voor meer dan 1 jaar gebruik • Lost niet • Met de hand afneembaar <p>Papieren etiketten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tamelijk makkelijk afbreekbaar in de vaatwasmachine, afhankelijk van de gebruikte lijm (filter van devaatwasser moet regelmatig gereinigd worden) • Maakt hergebruik van de verpakking door andere personen/zaken mogelijk 	<p>Variabele prijs afhankelijk van volumes, maten en opties</p>	<p>Accent Etiketten LabelPak PixartPrinting EtiLux</p>
<p>Etiketten dry peel</p> 	<p>De Dry Peel techniek beschadigt de verpakking niet. Het etiket bestaat uit een kleverige onderlaag bedekt met een niet-kleverige bovenlaag. Eenmaal losgemaakt, blijft het etiket niet meer plakken</p>	<p>Variabele prijs afhankelijk van volumes, maten en opties</p>	<p>Accent Etiketten LabelPak</p>
<p>Labelprinters</p> 	<p>Labelprinter met geïntegreerde software die kleine afwasbare labels afdrukt > nuttig om een beperkte hoeveelheid informatie op te geven (productnaam, inhoud, leverancier, uiterste gebruiksdatum,...)</p>	<p>Variabele prijs afhankelijk van volumes, maten en opties</p>	<p>AITech</p>

5. Bied zero afval-accessoires aan

Om uw klanten zo goed mogelijk te ondersteunen in hun zero afval-aanpak, bied ook accessoires aan die wegwerpalternatieven in de keuken, badkamer, onderweg en voor geschenken vervangen.

VOOR DE KEUKEN			
OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Rietjes¹⁰ 	Van roestvrij staal <ul style="list-style-type: none"> • Stevig: lange tijd herbruikbaar • Koper- of staalkleur • De goedkoopste oplossing • Materiaal makkelijk te reinigen 	~€0,20 tot €1/stuk	Sostraw Cheap Straws Eco Strawz
	Van glas <ul style="list-style-type: none"> • Esthetisch • Verkrijgbaar in verschillende kleuren • Risico op breken of barsten • Materiaal makkelijk te reinigen 	~€0,70 tot €3,20/stuk	Cheap Straws
	Van bamboe <ul style="list-style-type: none"> • Natuurlijke uitstraling • Beperkte levensduur: ongeveer 1 jaar • Materiaal makkelijk te reinigen 	~€1/stuk	Bambaw Eco Strawz Sebio
	Van silicone <ul style="list-style-type: none"> • Flexibel, licht plooibaar materiaal • Verkrijgbaar in verschillende kleuren 	~€1/stuk	Cheap Straws
Doek met elastiek 	<ul style="list-style-type: none"> • Nuttig om een slakom af te dekken • Wasbaar 	~€11,5 tot €25/stuk	Sofkidoe Green Clothes

¹⁰ Aankoopprijs van plastic wegwerprietjes: €1,85/pak van 500 eenheden (€ 0,004/stuk)

OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Tawashi of natuurspons 	<ul style="list-style-type: none"> Tawashi: maak ze uit gerecycleerd textiel en verkoop ze. Bekijk de handleiding om ze te maken Natuurspons: <ul style="list-style-type: none"> - Wasbaar - Robuust 	~€2 tot €4/stuk	SiNPLÁSTiCO La Droguerie Écologique Iris Hantverk
Afwasborstel van hout met verwisselbare kop 	<ul style="list-style-type: none"> Verwisselbare kop Robuust Borstel kan opgehangen worden Bevat geen plastic 	~€2 tot €4/stuk	La Droguerie Écologique Hakuna Taka SiNPLÁSTiCO

VOOR DE BADKAMER

OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Wattenstaafjes in roestvrij staal, bamboe, silicone 	<ul style="list-style-type: none"> Wasbaar Herbruikbaar Robuust 	~€2,5 tot €10/stuk	Lamazuna Avril Lastswab Orinko Savonne Moi Eeears
Make-up verwijderaar van stof 	<ul style="list-style-type: none"> Wasbaar Herbruikbaar (vervangt honderden wegwerpvatjes) Robuust Kan met water worden gebruikt Van katoen 	~€1 tot €2/stuk	Simonette à bicyclette Lamazuna Imse Vimse Slow Cosmétique Bambaw
Bamboe tandenborstel 	<ul style="list-style-type: none"> Geen gebruik van plastic Robuust 	~€3 tot €5/stuk	Bambaw Ekotige Ecobamboo Lamazuna
Tandenborstel met verwisselbare kop 	<ul style="list-style-type: none"> Afvalvermindering door alleen borstel te vervangen en niet de steel 	~€4 tot €20/stuk	La Maline Lamazuna Bioseptyl Caliquo
Tandpasta in poeder of vast 	<ul style="list-style-type: none"> Voor minder afval: de milieuvriendelijke navullingen verminderen het gebruik van plastic tubes 	~€10/100ml	Pachamamaï Lamazuna Savonnerie du Cèdre Ben & Anna

OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Stoffen maandverband 	<ul style="list-style-type: none"> • Zacht, aangenaam om te dragen • Lekt niet • Bevestiging door middel van drukknopen • Wasbaar • Voor de vermindering van wegwerpmaandverband 	~€5 tot €8/stuk	Imse Vimse La maison du bambou Ekotige
Menstruatieslip 	<ul style="list-style-type: none"> • Absorberend en lekt niet • Wasbaar • Voor de vermindering van wegwerpmaandverband en tampons 	~€10 tot €40/stuk	Thinx Réjeanne Moodz Cheeky Wipes
Menstruatiecup 	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de vermindering van wegwerpmaandverband en tampons 	~€11 tot €26/stuk	Meluna Anaé OrganiCup Lamazuna
Stoffen doekjes voor baby's 	<ul style="list-style-type: none"> • Zacht en absorberend • Wasbaar • Alternatief voor katoenen wegwerpdoekjes 	~€3 tot €10/stuk	Simonette à bicyclette Tinidoo Cheeky Wipes
Wasbare stoffen luiers 	<ul style="list-style-type: none"> • Vermindert het gebruik van wegwerpluiers • Wasbaar • Makkelijk in gebruik • Anti-lek 	~€20 tot €30/stuk	Hamac Tots Bots Apple Cheeks

BUITENSHUIS			
OPLOSSINGEN	BESCHRIJVING	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Roestvrijstalen lunchbox (bord en kom) 	<ul style="list-style-type: none"> • Stevig en oneindig herbruikbaar (geen roest) • Voor koude en warme gerechten (behoud van temperatuur: 1 à 2u) • Kan opgewarmd worden in de oven (zonder deksel) en ook mogelijk in de diepvriezer • De verpakking kan in vakken verdeeld worden • Vaatwasmachinebestendig (zonder deksel, om beschadiging aan de sluiting te voorkomen) • Tiffin stelt een onderhoudsgids ter beschikking om de levensduur van de lunchboxen te verlengen • Recycleerbaar 	~€10 tot €20/stuk	Tiffin (België) Greenweez Ah Table ! (Frankrijk) Made Sustained ReturnR (verhuur)

OPLOSSINGEN	BESCHRIJVING	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
Mini-bewaardoos voor kinderen in roestvrijstaal of plastic 	<ul style="list-style-type: none"> • Robuust en herbruikbaar • Kleine formaten • Vaatwasmachinebestendig 	~€10 tot €17/ stuk	Slice of Green - Ecolunchboxes Biobu Kids Konserve Preserve
Verpakking van harde kunststof 	<ul style="list-style-type: none"> • Geschikt voor warme en koude gerechten • Bestand tegen diepvriezer en microgolfoven • Vaatwasmachinebestendig • Licht en stapelbaar • Snellere slijtage (minstens 100 keer te hergebruiken) • Geschikt voor de microgolfoven (zonder deksel) en de diepvriezer • Recycleerbaar 	~1€ tot €15/ stuk	reCIRCLE Fresh'n Go Mepal K&G
Wasbaar en herbruikbaar broodzakje of stoffen zakje 	<ul style="list-style-type: none"> • Bruikbaar voor meerdere doeleinden (bv. ook als placemat) • Makkelijk om mee te nemen • Wasbaar in de machine • Aan het einde van de levensduur is het aan te raden om het zakje weg te gooien in een textiel/ kledingcontainer (en niet in een klassieke vuilnisbak). Op deze manier kan de stof gesorteerd, vermalen en gebruikt worden voor verschillende functies. 	~€5,5€ tot €10/ stuk	Roll'eat La fabrik éco. Omaïki Flax & Stitch Keep Leaf Imse Vimse Zéro Déchet Shop Sans-BPA Alterosac
Roestvrijstalen spork (spoon & fork) 	<ul style="list-style-type: none"> • Stevig multifunctioneel bestek 3 in 1: lepel, vork en mes • Lichter en makkelijker voor klant die het bestek meeneemt • Gemakkelijk af te wassen 	~€1 tot €17/ stuk	Pyrene Bushcraft Picksea
Koffiemok (van keramiek, roestvrij staal of plastic) 	<ul style="list-style-type: none"> • Stevig, mooi en personaliseerbaar • Geschikt voor de consumptie van koude en warme dranken ter plaatse en/of om mee te nemen • Kies een mok met een siliconenband om brandwonden te voorkomen en de grip te verbeteren • Vaatwasmachinebestendig • Plastic en roestvrij staal recycleerbaar, keramiek kan gevaloriseerd worden 	~€1 tot 5€/stuk	Billie Cup A Slice of Green Keep Cup Bodum Maxi Coffee Klean Kanteen

OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Roestvrijstalen thermosfles</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Drank blijft langer warm • Stevige en sterke verpakking • Voor consumptie van warme dranken ter plaatse en om mee te nemen • Reiniging: warm water met zeep en/of sodabicarbonaat • Recycleerbaar 	~€20/stuk van 0,5 liter	Qwetch Maxi Coffee Klean Kanteen A Slice of Green
<p>IJspotjes</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Aangepast aan de koude • Vaatwasmachinebestendig • Recycleerbaar • Billie Cup neemt gebruikte bekertjes terug voor recyclage 	Prijs verschilt afhankelijk van de producenten	Billie Cup Ecocup Tupperware

VOOR GESCHENKEN			
OPLOSSINGEN	SELECTIECRITERIA	AANKOOPPRIJS (EXCL. BTW)	LEVERANCIERS
<p>Zero afval-geschenkverpakkingen (Furoshiki, stoffen zakken)</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Wasbaar • Bestaat ook in biologisch katoen • Furoshiki: video tutorial 	~€1 tot €8/stuk	Simonette à bicyclette Koshi Rico Design Le Comptoir de l'Emballage
<p>Zero afval starter pack</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Bied zero afval starterspakketten: Beschikbaar in verschillende thema's: <ul style="list-style-type: none"> - Voor de badkamer (zeep, tandenborstel, wattenstaafje, deodorant, enz.). - Voor buitenshuis (thermosfles, lunchbox, vork, enz.) - Voor school (thermosfles, brooddoos, mini-bewaardoos voor vieruurtje, enz.) - Voor boodschappen (katoenen zakken en enkele bokalen met verschillende groottes) - Enz. 	~€18 tot €49/pakket	Lamazuna

6. Levering per fiets voor minder milieu-impact van het vervoer

De fiets is een vervoermiddel dat zeer geschikt is voor de stad. Er zijn steeds meer oplossingen om producten te vervoeren. Het helpt ook om de luchtvervuiling en geluidshinder in de stad te verminderen.

Ontwikkel voor thuisleveringen een interne bestel- en bezorgtool of gebruik bedrijven zoals [Urbike](#), [Molenbike](#), [Dioxyde De Gambette - GO₂](#), [Fast bike Delivery](#), enz. Met deze optie combineert u de levering en het beheer van statiegeld- verpakkingen die bij de volgende bestelling worden teruggenomen of door uw klanten worden teruggebracht. In dit geval moet u rekening houden met de leveringskosten.

7. Leid uw personeel op in uw zero afval aanbod

Uw team is uw beste 'zero afval'-ambassadeur:

- Ze vergemakkelijken het **aanvaarden van de oplossing**, door de ecologische en economische belangen te benadrukken en **de klanten ertoe aan te zetten** hun verpakkingen te hergebruiken
- Ze promoten de **verpakkingen en/of het statiegeldsysteem** (registratie in het kassasysteem), door aan de klant uit te leggen dat hij zijn statiegeldverpakkingen bij zijn volgende bezoek aan de winkel kan teruggeven.
- Ze zijn opgeleid in het **gebruik van weegschalen** (wegen van droge voeding en groenten en fruit) en het registreren van bulkproducten in het kassasysteem.
- Ze weten hoe de bulkrayon, de verpakkingen in de zaak, de accessoires, de uitrusting en de werkoppervlakken moeten worden **gereinigd, bijgevuld en onderhouden**. Het handhaven van een onberispelijke hygiëne is van essentieel belang, aangezien hygiëne een van de grootste angsten van de consument is bij het kopen in bulk.
- Ze zijn opgeleid in het **traceren van de openingsdatum van een partij, het bewaken van de kwaliteit van de producten in de rayon en het bewaren van de producten** (sluiting verpakkingen, vaten, silo's/trommels, bakken en producten in de toonbank...).
- Ze bemannen **de toonbank en bedienen de klant met herbruikbare verpakkingen** en trekken het gewicht van de verpakking er af (tenzij het gewicht aan de kassa wordt gewogen).

- Zorg ervoor dat u de **openingsdatum van elk product goed traceert** en de uiterste gebruiksdatum respecteert om een goede kwaliteit voor de klanten te garanderen en eventuele gezondheidsrisico's te vermijden.

- Voorzie voor bereide gerechten een **systeem om de porties te meten** Enkele voorbeelden: 2 lepels pasta en 1 lepel saus. Op die manier maakt het niet uit welke verpakking de klanten meenemen en kunt u steeds een bepaalde portie verkopen.

- Als de weging aan de kassa gebeurt, weeg dan de gevulde verpakkingen en trek het **tarragewicht eraf**.

- Uw team houdt een map bij met de technische fiches van de verkochte producten. Deze moet zichtbaar zijn in de winkel en beschikbaar zijn voor de klanten. Uw personeel moet de klanten **kunnen informeren over de verschillende producten** (indien nodig met behulp van hun kaarten).
 - **De verantwoordelijke medewerkers voor de bestellingen moeten weten wanneer en hoe ze nieuwe bestellingen moeten plaatsen** voor de herbruikbare verpakkingen, bulkproducten en zero afval accessoires die aan klanten worden verkocht.
 - **U verzamelt, reinigt de statiegeldverpakkingen en bewaart of plaatst ze in rayons**, waarbij u de stroom van vuile verpakkingen scheidt van de schone. Uw medewerkers wassen hun handen nadat ze vuile verpakkingen hebben aangeraakt en voordat ze schone aanraken om elk risico op contaminatie te voorkomen.
 - Uw personeel **volgt de verschillende procedures in de winkel om te voldoen aan de hygiënenormen** en traceerbaarheid van de productpartijen.
- [Procedures voor het beheer van de bulkcrayon](#)
- [Procedures voor het bedienen van de toonbank voor zuivel, kaas en vleeswaren](#)

GOEDE PRAKTIJKEN TIJDENS EEN GEZONDHEIDSCRISIS

- **Respecteer de afstand van 1,50 meter** tussen elke persoon en **beperk het aantal personen** in uw zaak.
 - De **medewerkers dragen (verplicht) een mondk masker** en staan eventueel achter een plexiglazen wand. **Ze wassen regelmatig hun handen en reinigen en ontsmetten de oppervlakken**. Vraag **uw klanten ook om een schoon masker** te dragen dat de neus en de mond bedekt.
 - Het gebruik van handschoenen wordt afgeraden omdat de drager niet voelt dat ze vuil worden en omdat ze moeilijk schoon te maken zijn.
 - **Als de klant zelf een verpakking meebrengt, dan raden we aan om een plateau te gebruiken om elk risico op contaminatie te vermijden**. Vraag de klant om de verpakking erop te zetten. Het personeel zet die op de weegschaal om de tarra te bepalen en doet het product erin zonder de verpakking aan te raken. Op die manier wordt elk direct contact tussen de verpakking en het werkblad of het personeel vermeden. Was plateau, weegschaal en werkblad regelmatig.
 - **Reinig en desinfecteer oppervlakken en serveerhulpmiddelen die klanten kunnen aanraken**: bankkaartterminals, schepjes en tangen, kranen van dispensers, deksels van trommels en bokalen, kranen in de rayon voor bulkvloeistoffen, handgrepen van koelkasten, enz.
 - **Oppervlakken die klanten aanraken** op winkelwagentjes, karretjes of manden **worden gedesinfecteerd** na elke klant.
- Meer informatie vindt u op de infofiche met [goede voorbeelden uit de praktijk voor deze gezondheidscrisis](#) van Leefmilieu Brussel

- Uw team is ook opgeleid in de sortering van afval. U vindt alle nodige informatie over de verplichting om afval te sorteren en te beheren op de volgende websites:
 - [Recycle Bxl Pro](#) : info en verplichtingen, [veel handige documenten om te downloaden](#) (gidsen, posters, stickers,...)
 - [Online game](#) om te leren sorteren
 - [Ik sorteer in mijn bedrijf](#) (Valipac): online tool, handige info, lijst van afvalophalers, ...

8. Stimuleer klanten om hun herbruikbare verpakkingen terug te brengen

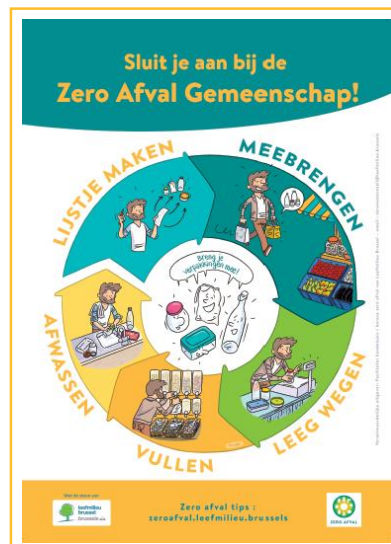
Communiceer over de ecologische en economische voordelen (posters, berichten op de website en/of sociale media). Ontwikkel een inspirerende en praktische communicatie om uw klanten aan te moedigen om hun verpakkingen mee te brengen:

- **Begeleid uw klanten** bij hun inkopen in bulk met behulp van herbruikbare verpakkingen.

Illustratie van de website [la Recharge](#) - bulkwinkel in Bordeaux

- Plaats posters en stickers in de winkel om uw klanten aan te moedigen hun eigen verpakkingen mee te brengen.
→ Gebruik "[Sluit je aan bij de Zero Afval Gemeenschap!](#)" ontwikkeld door Leefmilieu Brussel, die de stappen van zero afval winkelen uitlegt en de klanten eraan herinnert hun verpakking mee te brengen.

- Bevestig een [sticker "Eigen verpakkingen welkom"](#) bij de ingang van uw etablissement en zet het logo op uw website en op uw papieren communicatiemiddelen. Contacteer [Zero Waste Belgium](#) om de sticker te ontvangen.

- **Leg het gebruik van herbruikbare verpakkingen of het statiegeldsysteem** uit op posters in uw winkel en herinner uw klanten eraan om met hun eigen verpakkingen terug te komen. Vermeld het in uw communicatie (op sociale media, uw website, folders, enz.)

- Uw personeel is de beste ambassadeur om uw klanten te herinneren aan deze reflex.

- **Communiqueer over de impact op de afvalvermindering** van herbruikbare verpakkingen. Voorbeeld: “Deze zaak bespaart elke dag 5 kg plasticafval”.

- Volgens een studie van l'ADEME¹¹ ligt de vrees van de consumenten in de eerste plaats bij de hygiëne van de bakken, de netheid van de rayons en de onbekende houdbaarheidsdatum. Om uw klanten gerust te stellen, kunt u het reinigingsschema van de verpakkingen in de winkel ophangen.

- Gebruik een fiche met praktische informatie over het gebruik van herbruikbare zakken.

RENCONTREZ DES UTILISATEURS DES SACS ET SACHETS RÉUTILISABLES!

*Je m'appelle Franceline
J'habite dans la rue!
J'ai 34 ans
Je suis enseignante / éco-conseillère
Je suis cliente du magasin depuis son ouverture
Je suis cliente régulière*

Mes sacs et sachets...

Pour mes fruits et légumes, j'utilise un grand sac en tissu imperméable dans lequel je range tout, et des sacs en tissu supplémentaires, plus petits, pour les produits plus fragiles (la salade, les champignons, ...). Parfois j'utilise également un sac spécial pour les légumes terreaux (pommes de terre, carottes).

Mes conseils...

Il est nécessaire d'avoir un stock de plusieurs sacs en tissu et de toujours s'arrêter en les achetant (dans son magasin bio, en ligne...) ou en les fabriquant soi-même, par exemple avec les ateliers de The Taste of no Waste. Et prendre l'habitude de les emmener avec soi pour faire les courses. L'idéal étant d'en avoir toujours au moins un sur soi, pour les imprévus.

N'oubliez pas de taper vos sacs pour déduire le poids du contenant, et gardez les étiquettes dans votre portefeuille pour ne pas devoir les peser à chaque fois.

Essayez! C'est pas si compliqué! Et en plus, vous risquez même d'inspirer les autres clients, intrigués, au magasin et de recevoir un joli sourire de votre vendeur/vendeuse!

Voorbeeld hiernaast:
Almata brengt de getuigenis van een klant naar voren via Facebook:
"Waarom ik kies voor een herbruikbare zak

Voorbeeld van een formulier hiernaast:
"Tegen oktober 2019 zal de Colruyt Groep alle plastic wegwerpzakken vervangen door herbruikbare zakken"

¹¹ ADEME (november 2012), [La vente en vrac, pratiques & perspectives](#)

EEN GOEDE REINIGING IS BELANGRIJK!!

Vraag de klant om de verpakking grondig te reinigen om besmetting van andere verkochte producten te voorkomen (in overeenstemming met de FAVV-normen). De reiniging van de verpakkingen die de klanten meebrengen is hun eigen verantwoordelijkheid: [u kunt verpakkingen weigeren als u meent dat ze niet voldoen aan de hygiëncriteria](#).

Alleen als uw zaak zelf verpakkingen aanbiedt, moet de reiniging daarvan worden gegarandeerd via reiniging op hoge temperatuur in een professionele vaatwasmachine.

9. Beheer de levensduur van uw apparaten en herbruikbare verpakkingen

- **Stel uw klanten voor om gebarsten of beschadigde verpakkingen te recycleren** via uw leverancier of om hiervoor de juiste recyclagekanalen te gebruiken.
- **Verpakkingen in hard plastic** moeten naar het containerpark in de container 'hard plastic' om gerecycleerd te worden.
- **Verpakkingen in roestvrij staal gaan terug naar de leverancier** om tot nieuwe verpakkingen gerecycleerd te worden
- **Verpakkingen van hittebestendig glas** (type pyrex) gaan naar het **containerpark** in de container voor '**grof vuil**', waar ze worden vermalen en hergebruikt in de bouw.
- **Stoffen (katoenen of linnen zakken)** moeten naar een kleding/textielcontainer gebracht worden. Die worden behandeld, vermalen en gerecycleerd voor ander gebruik.
- **Retourneer statiegeld- of herbruikbare verpakkingen** (bag-in-box soms teruggenomen door leveranciers) aan uw leveranciers bij de volgende levering.
- Wanneer uw vaten, trechters of bakken niet meer bruikbaar zijn, vraag dan aan uw leverancier om ze te herstellen of te recycleren.
- **Composteer onverkochte groenten en fruit** die niet meer eetbaar zijn.
- Sorteert voor recyclage de **dunne plastic verpakkingen** die door afvalverwerkingsbedrijven worden teruggenomen of breng ze naar het containerpark.

10. Tips om een stapje verder te gaan

Verminder voedselverspilling

- **Optimaliseer uw voorraadbeheer** om voedselverspilling te vermijden en kosten te besparen (FEFO-methode).
- **Verkoop onverkochte waren** voor een lagere prijs, bijvoorbeeld via [Too Good To Go](#).
- **Werk samen met een restaurant in uw buurt** om onverkochte artikelen te verkopen tegen kostprijs, die vervolgens kunnen worden gevaloriseerd.
- **Schenk uw onverkochte waren** die nog eetbaar zijn aan verenigingen (bijvoorbeeld om daklozen te helpen: contacteer Samu Social via het gratis nummer 0800/993.40)
- **Sorteer uw organische afvalstoffen** zodat die de aarde kunnen voeden.

Verminder het afval van uw activiteiten

- Aanbeveling FAVV: **was uw handen regelmatig** (voor elke verandering van activiteit) en **draag geen wegwerphandschoenen** (die vaak een vals gevoel van veiligheid geven).
- **Gebruik handdoeken die gewassen** kunnen worden.
- **Druk alleen een kassaticket af wanneer de klant dat expliciet vraagt**, als dat mogelijk is in uw kassasysteem (vraag het na bij uw leverancier).

